Juridiskās komisijas lietvedībā *Noraksts*
- - - - - - - - - - - - - - - - - - - .

LATVIJAS JURISTU APVIENĪBA

Juglas iela 2/4-11, Jūrmala, LV-2015 tālrunis 29819559, e-pasts: eduards.manavickis@gmail.com
http://www.juristiem.wordpress.com/ Reģ. Nr. 40008080220

Saeimas Juridiskās komisijas
priekšsēdētājai Ilmai Čepānei

10.09.2012. Nr. 101

Par likuma projektu 79/Lp11
«Grozījumi likumā „Par tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu”"

Sakarā ar Valsts Prezidenta otro reizi nodoto Saeimā atkārtotai caurlūkošanai likuma projektu «Grozījumi likumā «Par tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu”" notika juristu diskusija, kurā tika konstatēts sekojošais:

Prakse pierāda, ka vēlētājiem, to nevalstiskajām organizācijām un deputātiem ir apgrūtinātas iespējas ierosināt Saeimā likumu projektus. To traucē Saeimas kārtības ruļļa vairākas normas, kā arī Valdības koalīcijas līguma noteikumi, kas ierobežo ne tikai opozīcijā, bet ari koalīcijā ietilpstošo deputātu iespējas ierosināt likumu projektus.

Par koalīcijā ietilpstošajām partijām nobalsoja 490 627 vēlētāji jeb 31,8% no visiem 1542700 balsstiesīgajiem. Matemātiski rēķinot, 62,2% vēlētāju nav iespēju ierosināt caur Saeimas deputātiem likumu iniciatīvas.

Šo apstākļu dēļ ir īpaši aktuāli **saglabāt tautas tiesības ierosināt likumu projektus līdzšinējā apjomā, nedrīkst paaugstināt parakstu skatu virs 10 tūkstošiem**.

Pretvalstisku grupu darbība ir apturama ar citām metodēm, neierobežojot Latvijas pilsoņu vairākuma konstitucionālās tiesības.

Saeimai ir tiesības noteikt likumu projektu kvalitātes, aģitācijas, finansējuma u.c. prasības un ierobežojumus, ka pēc būtības ir tehniskas dabas un neskar kopumā vēlētāju tiesības. Bet barjeras noteikšana naudas un parakstu skaita veidā ir vēlētāju tiesību būtisks ierobežojums, kas ir Satversmes 2. panta pārkāpums.

11. Saeimai nav dots vēlētāju mandāts lemt par vēlētāju iniciatīvu ierobežošanu, ceļot parakstītāju skaitu virs 10 tūkstošiem.

Deputātu kandidāti paraksta 4000 zīmju programmu, kuru iesniedz CVK, un šajā apjomā Saeima saņem vēlētāju pilnvaras.

Pirms 11. Saeimas vēlēšanām neviena no partijām netika iekļāvusi programmā celt likumu iniciatīvām nepieciešamo parakstu skaita virs 10 tūkstošiem. Partijas tieši pretēji solīja atvieglot tiešās demokrātijas iespējas. Pēc ievēlēšanas neviena no partijām nav vērsusies pie vēlētājiem, kā arī nav rīkojusi savas partijas konferenci jautājumā par vēlētāju iniciatīvu ierobežošanu ceļot tām nepieciešamo parakstu skaitu virs 10 tūkstošiem.

Izpildot Satversmes 2.pantu, Satversmes sapulce 1920.gada 20. jūnija pieņēma ,,Likums par tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu”. Valsts pamatlicēji noteica, ka visu parakstu vākšanu bez maksas nodrošina valsts, ja iniciatori ir iesnieguši 1000 (viens tūkstotis) vēlētāju parakstītu likuma projektu.

Latvijas sabiedrība ir strukturēta dažādos sociālajos, profesionālajos un interešu slāņos, un reti kurā skaitliski ir vairāk kā 10-30 tūkstoši. Parakstu skaita celšana virs 10

tūkstoši nozīmē, ka šai sociālajai grupai vairs nav nebūs iespēju rosināt likuma iniciatīvu un pievērst citu grupu uzmanību šai problēmai, ja nav naudas dārgai mediju kampaņai.

Uzskatāms piemērs. Par sabiedrībā aktuālu tēmu - latviešu valodu skolās - ietekmīgā "Visu Latvijai" spēja savākt vien 120 433 parakstus. Parakstu vākšanas izdevumus sedza valsts. Partija pārstāvēta valdība, tai ir lieli administratīvie, finanšu un mediju resursi, bet ar visu šo jaudu nepietika 153 tūkstošus parakstu iegūšanai.

Ja to nespēja veikt valdības partija, tad ir nepārprotami, ka vēlētāju sociālās grupas ar mazākiem resursiem to nespēs nekad. Jāsecina, ka 26.07.2012. likumā nosakot 50 parakstītāju skaitu, Saeima ir vērsusies pirmām kārtām pret latviešu interesēm, padarot neiespējamu ierosināt likumu iniciatīvas - jo nevienai no sociālajiem slāņiem nav mediju kampaņai nepieciešamo ap pusmiljons latu.

Vēršam uzmanību, ka no ārzemēm virzītu grupu darbību ir labi finansēta, un tām nebūs grūtību pārvarēt Saeimas iecerētās barjeras.

Ir nepareizi noliegt to, ka Latvijas teritorijā ir senas tiesību tradīcijas, kuru saknes ievijas Livonijas valstī, Kurzemes hercogistē un latviešu tautas dzīvesveidā. Mūsu valsts dibinātāji Satversmes sapulcē tika veidojuši unikālu valsti tiešai šai vietai un šai tautai. Ja kādās citās valstīs ir savādākas normas, tas nekādi nenozīmē, ka Latvijai būtu jāatsakās no savām tradīcijām un likumiem.

Līdzšinējā prakse portālā „Mana balss" pierādījusi, ka iniciatīvu ierosināšanai prasītos 10 tūkstošus parakstu ir grūti savākt pat internētā.. To gada laikā spējušas tikai trīs iniciatīvas.

Atzīmējams arī, ka likuma projektu vispirms skata Saeima, un vēlētāju likuma iniciatīva nenozīmē, ka noteikti būs referendums. Saeima ir arī iespēja sagatavot alternatīvu likumu, ja tā vēlas atrisināt problēmu.

Pamatojoties uz augstāk minēto, ierosinām veikt likuma projektā sekojošas izmaiņas:

1) izņemt no likuma „Grozījumi likumā „Par tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu"" projekta to sadaļu un pantus, kas attiecas uz Eiropas nobalsošanām, un veidot atsevišķu likumu. Latvijas valsts un Eiropas Savienības kompetences atšķiras.

2) atjaunot likuma nosaukumu agrākajā redakcijā;

3) nekvalitatīvu projektu ierobežošanu veikt, ieviešot likumu projektu teksta kvalitātes, aģitācijas, finansējuma u.c. prasības;

4) atstāt negrozītu 1922.gada 20. jūnija „Likums par tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu" principu, ka parakstu vākšanu bez maksas nodrošina valsts.

Atstāt negrozītu līdz šim spēkā esošo normu, ka pirmajā etapā likuma projektam ir nepieciešami 10 000 (desmit tūkstoši) vēlētāju parakstu.

Latvijas Juristu apvienības uzdevumā
valdes loceklis *(paraksts)* Kaspars Kidals

Spiedogs:
Saeimas kanceleja
10.09.2012
Nr. 3/2370 plkst 14:30